

Douanerecht

Wederzijdse erkenning kent z'n grenzen

Op 4 mei 2012 hebben de Europese Unie en de Verenigde Staten een overeenkomst gesloten tot wederzijdse erkenning van het Customs- Trade Partnership Against Terrorism (C-TPAT) en het Authorised Economic Operator (AEO) programma.

N.M.E.A. Egberts,
adviseur douane &
internationale handel bij
Trade Facilitation BV

Na langdurige onderhandelingen en onderzoeken gaan de twee grootste economieën van de wereld elkaars logistieke beveiligingsprogramma's erkennen.

In navolging van de terroristische aanslagen op 9/11 zijn er steeds meer programma's op het gebied van internationale handel en logistieke ketenbeveiliging.

De samenwerking tussen de Verenigde Staten (VS) en de Europese Unie (EU) belooft veiligheid en het faciliteren van internationale handel.

1. Historische ontwikkeling van de samenwerking

Het besluit van het gemengd comité douanesamenwerking VS-EU (publicatie EU: 2012/290/EU) is een vervolg op de "Overeenkomst betreffende samenwerking en wederzijdse bijstand in douanezaken (CMAA) die op 28 mei 1997 is ondertekend. Volgens de CMAA nemen de respectieve douaneautoriteiten het op zich de douanesamenwerking te ontwikkelen inzake alle aangelegenheden die verband houden met de toepassing van douanewetgeving. De douanesamenwerking op grond van de CMAA werd verruimd door de Overeenkomst inzake intensivering en uitbreiding van de CMAA tot samenwerking op het gebied van containerveiligheid en aanverwante zaken, ondertekend op 28 april 2004. Vervolgens werden twee werkgroepen van deskundigen gevormd die zich respectievelijk concentreerden op de bevordering van een gezamenlijk streven naar veiligheidsnormen en het vergelijken van handelspartnerschapsprogramma's. In 2007 werd een grondige vergelijking uitgevoerd van de handelspartnerschapsprogramma's van de VS en de EU, namelijk het AEO-programma van de EU (zie voor de werking van AEO: Weg & Wagen nr. 65 van januari 2012) en het programma "Partnerschap tussen de douane en het bedrijfsleven tegen terrorisme" van de VS (C-TPAT). Er werd een proefproject opgestart waarin de US Customs and

Border Protection (CBP) de veiligheidscomponenten van het auditproces van het EU-AEO-programma heeft geobserveerd.

Na de grondige vergelijking van de handelspartnerschapsprogramma's van de EU en de VS is in maart 2008 een routekaart naar wederzijdse erkenning aangenomen, waarin de belangrijkste prestatie gerelateerde stappen zijn vastgelegd om tot wederzijdse erkenning te komen. In januari 2009 werd een verkorte versie van de routekaart openbaar gemaakt. In september 2010 werd een werkprogramma vastgesteld dat in september 2011 werd aangepast en betrekking heeft op de gezamenlijke validatie en gegevensuitwisseling. Op 4 november 2011 waren er in totaal zevenentwintig gezamenlijke validatiebezoeken aan de EU en vier gezamenlijke validatiebezoeken aan de VS afgelegd.

De wederzijdse erkenning van de handelspartnerschapsprogramma's van de EU en de VS werd door de Trans-Atlantische Economische Raad gezien als een sleutelproject op het gebied van samenwerking. Tijdens zijn vergadering op 29 november 2011 heeft de Trans-Atlantische Economische Raad zich erover verheugd dat de EU en de VS de voorbereidende werkzaamheden met het oog op de wederzijdse erkenning van hun handelspartnerschapsprogramma's hebben voltooid.

2. Logistieke keten beveiliging of Supply Chain Security (SCS)

Het samenwerken van de grootse economieën ter wereld ziet dus op de veiligheid van handelsstromen en is enkel van toepassing op bedrijven die het AEO certificaat veiligheid of het gecombineerde AEO certificaat douanevereenvoudigingen en veiligheid hebben. Ook ten aanzien van C-TPAT ziet de samenwerking enkel op bedrijven die niveau 2 of 3 van het C-TPAT programma hebben. De beide overheden zien toe op uitwisseling van deelnemergegevens en een verdere samenwerking van de beide douaneorganisaties. Bedrijven die deelnemen aan de SCS-programma's worden voordelen op het gebied van snellere en efficiëntere douane controles en nieuwe handelsmogelijkheden toegezegd.

3. Wederzijdse erkenning of eenzijdige werking?

Opvallend aan het historische verloop van de wederzijdse erkenning – nog afgezien van de doorlooptijd van de erkenning – is dat de Amerikaanse douane zevenentwintig validatiebezoeken aan de EU, en de EU slechts vier validatiebezoeken aan de VS heeft afgelegd. In dit kader kan de uitleg van de Nederlandse douane dan ook worden gezien. In de nieuwsbrief van augustus 2012 wordt het wederzijdse verdrag aangekondigd met “AEO-erkenning in de Verenigde Staten”. In dezelfde nieuwsbrief wordt als enige uitwerking van het verdrag de mogelijkheid voor bedrijven geboden om zich te registreren in de VS door middel van een koppeling van het EORI nummer (douaneregistratie nummer voor Europese bedrijven met EU- grensoverschrijdende handel) en het Manufacturer's Identification number (MID) van de douane in de VS.

Kortom, de uitwerking van de wederzijdse erkenning ziet enkel op de export van de EU naar de VS en dat is een eenzijdige en beperkte uitwerking van dit verdrag.

4. Wat is het voordeel voor bedrijven om in SCS programma's deel te nemen?

In het kader van de wederzijdse samenwerking tussen de VS en de EU zijn de SCS programma's: AEO & C-TPAT van toepassing. De VS heeft al eerder samenwerkings verdragen afgesloten met Canada, Japan, Jordanië, Korea en Nieuw Zeeland. Beide programma's zijn voor een groot gedeelte gebaseerd op het SAFE Framework van de World Customs Organisation (WCO). De 178 leden van de WCO zorgen voor 98% van de wereldhandel. Het doel van de WCO is ervoor te zorgen dat er een wereldwijde standaard komt op het gebied van SCS. Een van de pijlers van de WCO is dat bedrijven die deelnemen aan SCS programma's daar ook voordelen uit kunnen halen. De overheden streven een publiek/ private samenwerking na die voor zowel overheden als bedrijven voordelen (moeten) opleveren.

Gezien de mondialisering van de internationale handel en de snelle, grote en complexe goederenstromen die daar een gevolg van zijn kan de overheid ook niet anders. De oorsprong van deze goederenstromen is een samenspel van aanbod & vraag van producenten en consumenten. Overheden willen dit controleren zodat zij belastingen kunnen heffen en controle over de goederen houden ten aanzien van niet-fiscale wetgeving op het gebied van economie, mens en milieu. Na de aanslagen van 9/11 is daar antiterrorisme wetgeving of richtlijnen van de WCO en de nationale douane autoriteiten bijgekomen. Daar bedrijven met SCS programma's nu een gedeelte van deze goederencontrole gaan overnemen

heeft de overheid als tegenprestatie het faciliteren van internationale handel toegezegd.

Daar de wederzijdse samenwerking enkel ziet op het exporteren van goederen door Europese ondernemingen naar de VS is het de vraag waar de voordelen voor bedrijven te vinden zijn. Ten aanzien van de uitvoer van goederen zijn er in de EU geen efficiëntie verbeteringen te verwachten c.q. niet nodig. De vereenvoudigingen ten aanzien van de uitvoer en de automatisering daarvan bevindt zich op hoog niveau. De voordelen zijn enkel te verwachten tijdens de import van goederen in de VS. C-TPAT is dan ook het SCS systeem dat voor de bedrijfsmatige voordelen kan zorgen.

5. Hebben bedrijven voordeel aan C-TPAT deelname?

In de Verenigde Staten is een onderzoek gedaan naar de kosten en baten voor bedrijven die deelnemen aan het C-TPAT programma van de Amerikaanse douane. Dit onderzoek is door de Universiteit van Virginia uitgevoerd en in maart 2011 gepresenteerd aan de U.S. Customs and Border Protection. Een van de opvallende zaken uit dit onderzoek is dat er grote verschillen zijn in de gegevens die aan de onderzoekers is verstrekt. Op de vraag aan de deelnemende bedrijven hoeveel de deelname aan C-TPAT heeft gekost varieerden de antwoorden tussen de \$ 280,- tot \$ 4 miljoen. Op de vraag wat het C-TPAT programma aan kostenbesparingen heeft opgeleverd antwoordden de deelnemende bedrijven met een resultaat tussen de \$ 50 en \$ 52 miljoen. Je kunt uit het onderzoek concluderen dat 55% van de deelnemende bedrijven kosten bespaard hebben en 45% van de bedrijven dus niet. Vanuit een financieel perspectief concludeert het onderzoek dat er gemiddeld meer kosten aan deelname van C-TPAT zijn verbonden dan dat het oplevert.

Er zijn echter bedrijven die aanzienlijke kostenbesparingen halen (\$20.000.000) en bedrijven die geen enkele kosten besparing zien maar enkel investeringen. De bedrijven verwachten echter wel dat de toekomstige besparingen zullen toenemen.

Daarnaast is het voor een groot aantal bedrijven essentieel om deelnemer van C-TPAT te zijn daar dit een voorwaarde is bij het afsluiten van nieuwe contracten.

De conclusie van het onderzoek is echter dat het gewin meer zit in de kwalitatieve sfeer. Bedrijven zien een verbetering van hun beveiliging van de goederenstroom, een kwaliteitskeurmerk (best practice) van hun onderneming en een voorwaarde voor het afsluiten van contracten. Veel bedrijven zien deelname aan het C-TPAT programma als een onderdeel van maatschappelijk bewust ondernemen.

6. Conclusie

Na de aanslagen van 9/11 is de aandacht van de VS voor Supply Chain Security sterk verhoogd. In navolging van de VS hebben veel landen en economische unies vergelijkbare certificeringsprogramma's geïnitieerd. Er zijn ongeveer 11.000 deelnemers aan het C-TPAT programma en in Nederland alleen al 1.212 AEO gecertificeerde deelnemers. Feit blijft dat er te weinig (directe) financiële voordelen zijn om aan dit soort SCS programma's deel te nemen. De WCO heeft in het SAFE concept¹ duidelijk aangegeven dat als onderdeel van SCS programma's er handels faciliterende voordelen voor de bedrijven moeten komen. Publiek/private samenwerking kan dan ook niet zonder direct meetbare financiële voordelen.

Ten aanzien van de eenzijdige werking van de wederzijdse samenwerking van de Europese Unie en de Verenigde Staten zijn de voordelen sterk afhankelijk van de materiele en immateriële doelstellingen van ondernemingen. Vooralsnog kunnen bedrijven die in de EU gevestigd zijn en naar de VS exporteren hier een voordeel uit behalen.

¹ De WCO heeft met het SAFE-concept een standaard geformuleerd, waaraan supply chain beveiligingsprogramma's zouden moeten voldoen. Men streeft naar uniformering in de informatie-uitwisseling over goederenstromen.

Douanerecht

Help, mijn zending staat nog stééds vast!

Schade die is veroorzaakt door de Douane kan op de Douane worden verhaald als er sprake is van een onrechtmatige overheidsdaad. In dit artikel volgt uitleg over de onrechtmatige overheidsdaad en hoe een eventuele procesgang moet verlopen. Tenslotte aandacht voor een wetswijziging over een nieuwe verzoekschriftprocedure voor schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten.

Mr. R. Andringa,
advocaat bij
Douane Advocaat

1. Onrechtmatige overheidsdaad

Onlangs kwam ik terecht op een website met de prachtige titel "prettigcontactmetdeoverheid.nl". In de meeste gevallen zal het contact met bestuursorganen inderdaad wel prettig verlopen, maar soms verloopt het contact met een bestuursorgaan, en zo ook met de Douane, veel minder prettig. Zo kan het voorkomen dat de Douane met haar optreden schade veroorzaakt. Bijvoorbeeld wanneer de uitslag van een monsteronderzoek, weken op zich laat wachten en de zending daarom alsmaar vast staat. Eveneens komt het voor dat goederen tijdens een fysieke controle worden beschadigd, of dat kosten moeten worden gemaakt voor bankgaranties, die naar later blijkt, niet hadden mogen worden gevraagd. In deze bijdrage ga ik nader in op het onderwerp schadevergoeding door onrechtmatig handelen van de Douane.

Schade die is veroorzaakt door de Douane kan het gevolg zijn van een onrechtmatig besluit van de Douane of van onzorgvuldig feitelijk handelen door ambtenaren van de Douane. In sommige gevallen kan ook overschrijding van de wettelijke beslistermijn gezien worden als onzorgvuldig handelen.

Ook rechtmatig overheidsoptreden kan schade veroorzaken, die soms voor vergoeding in aanmerking komt. Dit noemen we 'nadeelcompensatie'. In deze bijdrage concentreer ik mij echter op schadevergoeding voor onrechtmatig overheidshandelen.

2. Wanneer is een besluit onrechtmatig?

Een besluit is onrechtmatig als het door de rechter is vernietigd. Uit vaste rechtspraak volgt bovendien dat, bij vernietiging van een besluit door de rechter, in beginsel de schuld van het overheidsorgaan is gegeven en dat daarom de gevolgen van het besluit, in beginsel aan het overheidsorgaan

kunnen worden toegerekend¹. Als bijvoorbeeld de Douane een AEO-vergunning, in het kader van een lopend onderzoek schorst, terwijl later blijkt dat er onvoldoende grond was voor een schorsing, en de rechter het besluit om de vergunning te schorsen vernietigt, staat daarmee vast dat de Douane onrechtmatig heeft gehandeld, en kunnen de gevolgen van de schorsing in beginsel aan de Douane worden toegerekend.

2.1 Formele rechtskracht

Dat betekent tegelijkertijd dat als een besluit in stand wordt gelaten (of niet wordt bestreden), de rechtmatigheid van dat besluit in beginsel vast staat, zelfs als later zou blijken dat het eigenlijk vernietigd had moeten worden. Dat beginsel wordt aangeduid als het beginsel van de formele rechtskracht.

Een duidelijk voorbeeld van de consequenties van formele rechtskracht is te vinden in de uitspraak van het Gerechtshof 's-Gravenhage, over een geval waarin de Douane een UTB had opgelegd aan de expediteur in verband met de illegale invoer van sigaretten.²

De expediteur was het niet eens met de UTB en stelde bezwaar en beroep in, en verzocht bovendien om teruggave van de nagevorderde rechten op grond van artikel 236 CDW (Communautair Douane Wetboek). Als gevolg van het faillissement van de expediteur werd het bezwaar en het beroep ingetrokken. Het verzoek om teruggave werd wel gehandhaafd. Toen het verzoek om teruggave werd gehonoreerd en de UTB werd kwijtgescholden, trachtte de expediteur de schade, die inmiddels door het opleggen van de UTB was veroorzaakt, te verhalen op de Douane en op de Ontvanger, op grond van het feit dat het opleggen van de UTB onrechtmatig zou zijn geweest. Aangezien de UTB was kwijtgescholden was het namelijk aannemelijk dat de UTB in bezwaar en beroep ook zou zijn vernietigd. Desalniettemin verhinderde de formele rechtskracht dat het opleggen van de UTB als onrechtmatig handelen kon worden aangemerkt. Tegen de UTB had namelijk een met voldoende waarborgen omklede rechtsgang open gestaan, die in dit geval niet tot vernietiging had geleid. De rechter moest er derhalve van uitgaan dat het opleggen van de UTB rechtmatig was geweest. Het gerechtshof voegde daar aan toe dat het kwijtschelden van de UTB niet gelijk kon worden gesteld aan het

¹ Schadevergoeding voor een onrechtmatige (overheids)daad is verschuldigd als: a) de onrechtmatige daad is toe te rekenen aan de dader (de dader is schuldig); b) er schade is; c) de schade door de onrechtmatige daad is veroorzaakt (er is causaal verband); d) er is verband tussen het doel van de overtreden norm en het geschade belang (het relativiteitsbeginsel). Door de vaststelling dat een besluit onrechtmatig is, is aan voorwaarde a) voldaan.

² Gerechtshof 's-Gravenhage van 22 november 2011, LJN:68391

herroepen of het intrekken van de UTB, waarmee de onrechtmatigheid zou kunnen zijn erkend.

De uitspraak toont aan dat het soms nodig is om het beroep tegen de UTB door te zetten, om te voorkomen dat de UTB formele rechtskracht verkrijgt.

3. Wanneer is feitelijk handelen onrechtmatig?

3.1 Niet zorgvuldig handelen

Als schade ontstaat doordat de Douane bijvoorbeeld bij een controle, de goederen beschadigt, dan is die schade ontstaan door feitelijk handelen. Feitelijk handelen waarbij schade ontstaat, is niet steeds onrechtmatig. Het gaat er om of de Douane heeft gehandeld in strijd met de in het maatschappelijke verkeer jegens een belanghebbende in acht te nemen zorgvuldigheid. Dat komt bijvoorbeeld neer op de vraag of de ambtenaar de goederen ook op een andere manier had kunnen controleren, zonder ze te beschadigen.

3.2 Vertraging in de besluitvorming

Het treuzelen met het nemen van een besluit kan ook tot schade leiden. Dat is ook een feitelijk handelen waarover de Hoge Raad heeft bepaald, dat de enkele omstandigheid dat een bestuursorgaan een besluit neemt met overschrijding van de wettelijke beslistermijn, onvoldoende is voor het oordeel dat aldus onrechtmatig is gehandeld in de zin van artikel 6:162 BW.³ Daarvoor zijn bijkomende omstandigheden nodig, die maken dat het bestuursorgaan in strijd heeft gehandeld met de in het maatschappelijk verkeer jegens een belanghebbende in acht te nemen zorgvuldigheid. Daarbij is van belang of een belanghebbende zelf gerappelleerd heeft, of dat een belanghebbende niet op de hoogte is gehouden van de vorderingen in het besluitvormingsproces. Ook de redenen van de vertraging zijn bijkomende omstandigheden, die overschrijding van de beslistermijn tot onzorgvuldig handelen kunnen maken.

4. Causaal verband

Als de onrechtmatigheid van het besluit of van het handelen eenmaal vast staat, komt de vraag op, of de schade die is ontstaan, hiervan een rechtstreeks gevolg is. Dat is de toets van het causaal verband: de schade moet in zodanig verband staan tot het vernietigde besluit of de onzorgvuldige handeling, dat die schade in redelijkheid als een gevolg daarvan moet worden gezien. Als de schade voor een deel ook door het handelen van belanghebbende zelf is veroorzaakt, dan wordt dit op het schadebedrag in mindering gebracht.

5. Bestuursrechter of burgerlijke rechter?

Welke rechter is bevoegd om over het verzoek tot schadevergoeding te oordelen? Dat is een belangrijke vraag bij het eisen van schadevergoeding omdat niet-ontvankelijkheid⁴ op de loer ligt. Afhankelijk van de soort schade (proceskosten, schade veroorzaakt door een besluit, schade als gevolg van feitelijk handelen) is de rechtsgang anders.

5.1 Proceskosten

Voor schade in de vorm van proceskosten, is die vraag nog redelijk eenvoudig te beantwoorden omdat in artikel 8:75 Awb (Algemene wet bestuursrecht) is bepaald dat bij bezwaar en beroep tegen een besluit, alléén de bestuursrechter bevoegd is om de andere partij te veroordelen in de proceskosten van dat bezwaar en beroep. Op grond van het Besluit Proceskosten Bestuursrecht zijn de vergoedingen echter beperkt tot tamelijk geringe forfaitaire bedragen. De vergoeding voor het opstellen en indienen van een bezwaarschrift tegen een UTB is bijvoorbeeld slechts €18,-. Alleen in bijzondere gevallen, als sprake is van in ernstige mate onzorgvuldig handelen, mag van de forfaitaire bedragen worden afgeweken. Dat is bijvoorbeeld het geval als een belanghebbende kan aantonen dat de inspecteur een beschikking neemt of in rechte handhaaft, terwijl op dat moment al duidelijk is dat die beschikking of uitspraak, in beroep geen stand zal houden⁵.

Die situatie deed zich onder andere voor in de uitspraak van de Gerechtshof Amsterdam⁶ van 4 november 2010 waarin de Douane UTB's had opgelegd ter behoud van rechten, kort na afronding van een administratieve controle. Tijdens de controle was er echter geen enkele aanwijzing gevonden, waaruit bleek dat belanghebbende kon worden aangemerkt als schuldenaar van de invoerrechten, en daarom had de Douane met het opleggen van de UTB's aan die belanghebbende een standpunt ingenomen waarvan – op grond van de op dat moment ter beschikking staande gegevens – al duidelijk was dat de UTB's in een beroepsprocedure geen stand zouden houden. Dat was aanleiding om een hogere vergoeding toe te kennen dan de beperkte forfaitaire vergoedingen.

5.2 Schade als gevolg van een besluit

Voor alle andere schades, anders dan proceskosten, is de verdeling van de competentie (welke rechter is bevoegd) verre van eenvoudig. Als schade is veroorzaakt door een besluit, kan de vordering tot schadevergoeding als nevenvordering worden meegenomen in het beroep tegen het besluit zelf (volgens artikel 8:73 Awb). Het staat een

³ Volgens onder andere Hoge Raad, 22 oktober 2010, nr. 09/00345

⁴ Niet-ontvankelijkheid van de rechter: een rechtszaak is niet bij de juiste gerechtelijke instantie aangebracht

⁵ Volgens Hoge Raad, 13 april 2007, nr. 41 235

⁶ Gerechtshof Amsterdam van 4 november 2010, nr. 09/00222

belanghebbende echter vrij om schade (voor zover het geen proceskosten betreft) in plaats daarvan bij de burgerlijke rechter te vorderen op basis van onrechtmatige daad 6:162 BW. Een derde mogelijkheid is om de Douane te verzoeken om de schade te vergoeden. Dat verzoek zal dan in de regel worden behandeld door het cluster Klachten en Schades. De beslissing op dat verzoek, wordt aangeduid als een zuiver schadebesluit, en is een besluit waartegen beroep kan worden ingesteld bij de bestuursrechter, mits de bestuursrechter ook bevoegd zou zijn geweest om te beslissen op het schadeveroorzakende besluit.

5.3 Schade als gevolg van feitelijk handelen

Voor schade als gevolg van feitelijk handelen kan geen beroep worden ingesteld bij de bestuursrechter, omdat er geen schadeveroorzakend besluit aan ten grondslag ligt. Deze schadevordering zal aan de burgerlijke rechter moeten worden voorgelegd (op basis van onrechtmatige daad). Om die reden zal steeds goed moeten worden nagegaan of de schade het gevolg is van een onrechtmatig besluit of van onrechtmatig feitelijk optreden. In het bijzonder in het douanerecht is het echter niet altijd eenvoudig om vast te stellen of de schade is veroorzaakt door een besluit of door een feitelijk handelen, omdat in artikel 243 van het Communautaire Douanewetboek (CDW) is bepaald dat iedereen gerechtigd is om beroep in te stellen tegen beschikkingen van de Douane die hem rechtstreeks en individueel raken, en het begrip beschikking in artikel 4 van het CDW is gedefinieerd als elke administratieve beslissing die verband houdt met douanewetgeving en rechtsgevolgen heeft voor een of meer personen. Niet is vereist dat sprake is van een schriftelijke beslissing en daarom is in het douanerecht eerder sprake van een voor beroep vatbare beschikking, zodat de bestuursrechter in het douanerecht eerder bevoegd zal zijn om te oordelen op een zuiver schadebesluit.

6. Wetswijziging schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten

De huidige samenloop van een verzoek om schadevergoeding in de vorm van een nevenvordering, of als aanvraag tot het nemen van een zuiver schadebesluit, of als actie uit onrechtmatige daad, wordt als problematisch ervaren. Dat was aanleiding voor de Regering om een duidelijkere regeling op te stellen. Deze regeling is vervat in het wetsvoorstel 'Nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten' (Kamerstuk nr. 32.621). De Tweede Kamer heeft al ingestemd met het voorstel, en momenteel wordt het behandeld in de Eerste Kamer.

Met deze nieuwe regeling wordt een aparte verzoekschriftprocedure geïntroduceerd, die in de plaats

komt van de nevenvordering op grond van 8:73 en 8:73a Awb, en waarbij bovendien de competentie duidelijker wordt toebedeeld. Althans dat is de bedoeling. In de voorgestelde procedure richt de belanghebbende zich rechtstreeks tot de bestuursrechter (artikel 8:88 Awb). Het verzoek staat daarom los van het beroep en kan vooraf, tijdens en na afloop van de beroepsprocedure worden ingediend tot 5 jaar na de dag waarop de vernietiging van het besluit onherroepelijk is geworden, of 5 jaar na de dag waarop het bestuursorgaan de onrechtmatigheid heeft erkend (artikel 8:93 Awb).

De belangrijkste bepaling in het wetsvoorstel is dat voor besluiten die zijn genomen op grond van douanewetgeving, de bestuursrechter bij uitsluiting bevoegd is om te oordelen over de schadevergoeding (artikel 8:89 Awb). Het verzoek moet worden ingediend bij de rechter die ook bevoegd is om kennis te nemen van het beroep tegen het schadeveroorzakende besluit (artikel 8:90 Awb). De exclusieve competentie van de bestuursrechter geldt dus alleen voor schade die het gevolg is van een besluit en niet voor zover de schade het gevolg is van feitelijk handelen. Daarvoor zal dus nog steeds alleen de burgerlijke rechter bevoegd zijn.

6.1 Vereenvoudiging?

In het voorlopig verslag van de Vaste Commissie voor Veiligheid en Justitie van de Eerste Kamer van 11 september 2012, wordt terecht opgemerkt dat de versnippering van schadeprocedures in de huidige praktijk een probleem vormt, omdat schade die het gevolg is van een onrechtmatig besluit op een andere manier dient te worden behandeld, dan de schade die het gevolg is van feitelijke overheidshandelingen. Het is een aantal leden van de Commissie onduidelijk of dit probleem met het wetsvoorstel wordt opgelost, en de Commissie vraagt daarom aan de regering om nog eens nader op dit punt in te gaan. Ik meen dat de versnippering met dit wetsvoorstel niet wordt opgelost, en mijn voorkeur zou het hebben om alle schades, ofwel veroorzaakt door besluiten ofwel door feitelijk handelen van een bestuursorgaan, (ook) te kunnen laten toetsen door de bestuursrechter, zodat in alle gevallen waarin sprake is van onprettig contact met de overheid, de bestuursrechter bevoegd is om te beslissen in het geschil.